

Woord vooraf 9

Voorwoord 11

Opleiding, beroep en functie 12

Totstandkoming 13

Hoofdstuk 1

Inleiding 15

1.1 Landelijk opleidingsprofiel Maatschappelijk Werk en
Dienstverlening 15

1.2 Ontwikkelingen rond het opleidingsprofiel 16

1.3 Startpunt voor het landelijk opleidingsprofiel 18

1.4 Leeswijzer 18

Hoofdstuk 2

Een visie op het beroep 21

2.1 Missie van het maatschappelijk werk 21
Wat en waartoe? 21

Waar, werkgebied en reikwijdte 22

2.2 Opdrachtgever en cliënt 24

Ten behoeve van wie? 24

Perspectieven 25

2.3 Karakterisering beroepsbeoefening 26

Hoe, kenmerken van het beroepshandelen 26

2.4 Maatschappelijke ontwikkelingen 29

Hedendaagse ontwikkelingen die het beroepshandelen
beïnvloeden 29

Toekomstverkenning 30

2.5 Internationalisering 31

Maatschappelijk werkers opleiden in internationaal
perspectief 31

Hoofdstuk 3

Maatschappelijk Werk en Dienstverlening in het sociaal-agogisch domein 35

- 3.1 Positionering maatschappelijk werk in het sociaal-agogisch domein 35
  - 3.1.1 Mission statement social work 36
  - 3.1.2 Domeinen van menselijk functioneren 36
  - 3.1.3 Kenmerken van het sociaal-agogisch handelen 38
  - 3.1.4 Indeling van de taken van de maatschappelijk werker in opleiding 39
  - 3.1.5 Vormen van sociaal-agogisch handelen in het maatschappelijk werk 40
- 3.2 Vakspecifieke competenties van de maatschappelijk werker 41
- 3.3 Ordening competenties van de sociaal-agoog en eindkwalificaties MWD 42

Hoofdstuk 4

Eindkwalificaties 45

- 4.1 Eindkwalificaties en competenties 45
- 4.2 Body of knowledge, attitudes and skills 46
- 4.3 Hbo-bachelorniveau, Dublin-descriptoren en niveaukeuze werkveld 46

Hoofdstuk 5

Eindkwalificaties MWD 49

- 5.1 Directe en indirecte hulp- en dienstverlening 51
- 5.2 Werken in en vanuit een arbeidsomgeving 54
- 5.3 Werken aan professionaliteit en professionalisering 56
- 5.4 Body of knowledge and skills 57
- 5.5 Bronnen en referenties 61

Bijlage 1

Agogische beroepsprofielen ggz 65

Bijlage 2

Maatschappelijke ontwikkelingen in detail 67

Bijlage 3

Niveauschema voor sociaal-agogisch onderwijs 73

Bijlage 4

**Competentieschema van de sociaal-agoog en
eindkwalificaties MWD 75**